

ІСТОРІЯ, МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ

УДК 327

ОСОБЛИВОСТІ ВІДНОСИН УКРАЇНИ ТА ФРАНЦІЇ ПІСЛЯ ПОВНОМАСШТАБНОГО РОСІЙСЬКОГО ВТОРГНЕННЯ

В. Ю. Авраменко, М. І. Прихненко

Анотація. Після анексії Криму та початку воєнної агресії на Сході України у 2014 році, а особливо після 24 лютого 2022 року Україна має відстоювати свої території, захищати їх від посягання російської федерації. З першого дня повномасштабного вторгнення Французька Республіка вирішила твердо стояти поруч з Україною та її народом. Франція підтримує Україну у різних сферах, зокрема в політичній, військовій, економічній, гуманітарній та культурно-освітній. Згідно зі своїми принципами, Франція послідовно обирає підтримку України у здійсненні її права. Вона імплементує це на двосторонній основі та через Європейський Союз, щоб допомогти українському народу захистити свою свободу, суверенітет, незалежність і територіальну цілісність.

Ключові слова: Французька Республіка, Україна, Російська Федерація, повномасштабне вторгнення.

Франція залишається стратегічним партнером України у політичній, економічній, військовій та культурно-освітній сферах протягом багатьох років. Події 24 лютого 2022 року яскраво висвітлили позицію Франції щодо агресії Російської Федерації на території України. Французька Республіка одразу рішуче засудила агресію Росії проти України та звинуватила Російську Федерацію у розв'язанні цієї агресивної війни.

Підтвердженням цього є те, що:

- уряд Франції назвав агресію, яку чинить Російська Федерація, війною;
- міністр закордонних справ Франції Жан-Ів Ле Дріан 25 лютого 2022 року закликав до припинення війни;
- Прем'єр-міністр Жан Кастекс, виступаючи перед парламентом 1 березня 2022 року, засудив акт війни Росії проти України та відзначив мужність українського народу;
- Президент Франції Еммануель Макрон підкреслив мужність Президента України Володимира Зеленського, а потім у своєму виступі 2 березня 2022 року він наголосив на тому, що високо оцінює спротив українського народу [1].

Франція зробила рішучий вибір допомогти Україні у цей важкий час. Париж вірить у мир, підтримує та співчуває Україні та українцям. Щоб допомогти українцям, які змушені були покинути свої домівки, Франція відкрила пункт прийому лише для українських біженців. Наприклад, у Paris Event Center відкрив свої двері пункт прийому «Assueil Ukraine» для українців, що тікають від війни. Такі пункти прийому біженців надають українцям першу точку контакту, щоб оцінити їхні потреби та скерувати їх до найбільш прийнятних рішень [2].

Франція з перших днів війни наполягала на введенні жорстких економічних і фінансових санкцій проти Росії. 1 березня міністр економіки Франції Бруно Ле Мер навіть заявив, що ЄС і Франція ведуть тотальну економічну та фінансову війну проти Росії. Наприклад, у червні 2022 року Рада Європи прийняла шостий пакет санкцій, який, серед іншого, **забороняє купівлю, імпорт або передачу морської сирової нафти та деяких нафтопродуктів з Росії до ЄС.** Оскільки більшість російської нафти, що постачається до ЄС, надходить морським транспортом, ці обмеження охопили майже 90 % імпорту російської нафти до Європи до кінця 2022 року. Це значно зменшило торгові прибутки Росії [3].

30 вересня 2022 року Франція рішуче засудила заяву Президента Путіна про незаконну анексію Російською Федерацією Донецької, Луганської областей і частини Херсонської та Запорізької областей України. Франція рішуче засуджує організацію Росією фіктивних виборів на території України, зокрема в Автономній Республіці Крим, місті Севастополі та Донецькій, Луганській, Запорізькій і Херсонській областях. Ці передбачувані вибори позбавлені будь-якої легітимності та проводяться на територіях, які Росія незаконно окупувала. Франція засуджує проведення цих псевдовиборів і не визнає їх результати. Французька Республіка закликає Росію негайно припинити загарбницьку війну, відмовитися від своїх імперіалістичних починань і вивести свої війська з усієї території України до її міжнародно визнаних кордонів [4].

Франція віддає належне мужності та стійкості українського народу, який щодня стикається з нападами Росії та страждає від багатьох порушень міжнародного права, у яких винна Росія. Франція заявляє, що продовжує і буде підтримувати Україну в усіх сферах, скільки це буде потрібно. 13 грудня Франція організувала міжнародну конференцію, яка привела до створення «Паризького механізму» для кращої координації екстреної допомоги. Франція разом з міжнародними організаціями та партнерами зобов'язується брати участь у відновленні та відбудові України після війни. Уже зараз важливо закласти основу для амбітної та довгострокової співпраці, яка створить можливості та дасть змогу українському народу відновити свою країну. Залучення всіх відповідних партнерів, зокрема приватних та міжнародних компаній, з метою забезпечення фінансової підтримки, інвестицій та необхідних знань є важливим для забезпечення процвітаючого майбутнього України.

Понад 700 французьких компаній взяли участь у французько-українській конференції зі стійкості та відновлення України 13 грудня 2022 року, де було підписано дві угоди про надання гарантій Європейському банку реконструкції та розвитку на загальну суму 100 млн євро. З України до Франції організовано 12 медичних евакуацій для 32 поранених бійців та 40 онкохворих дітей. 31,6 млн євро було виділено на підтримку роботи гуманітарних НУО та МКЧХ. 140 млн євро було виділено агентствам ООН та міжнародним організаціям (УВКБ ООН, МОМ, ВПП, УКГД, МКЧХ, МФЧХ, ЮНІСЕФ) у відповідь на кризу в Україні. Понад 40 операцій було проведено Центром кризової підтримки та підтримки (CDCS) при Міністерстві Європи та закордонних справ з 24 лютого 2022 року, було доставлено понад 2 700 т допомоги, зокрема 1 000 т через операцію «A ship for Ukraine», яка вирушила з Марселя. З початку конфлікту було відправлено 196 генераторів [5].

Уже поставлено велику кількість обладнання, яке покриває широкий спектр потреб, які висловили українці:

- бойове спорядження (шоломи, бронежилети, біноклі нічного бачення, бойові пайки, РХБ костюми, медичне обладнання);
- 2 реактивні системи залпового вогню РСЗВ доставлено в Україну наприкінці листопада;
- 2 ЗРК Crotale;
- 1 радар Ground Master 200 (GM200);
- артилерія, зокрема: 18 гаубиць «Цезар»;
- 6 155-мм гаубиць TRF1;
- бойові машини AMX10-RC: оголошення про їх поставку Президентом Макроном, який започаткував новий імпульс для підтримки України бронетехнікою;
- бронетанкова передова техніка (VAB);
- боєприпаси всіх калібрів;
- паливо [6].

Військова підтримка, яку надає Франція з початку війни, щоб дати можливість Україні захиститися, продовжується, оскільки готуються нові пакети, враховуючи найбільш нагальні та невідкладні потреби України для зміцнення її обороноздатності. Франція прагне забезпечити повну потужність в усіх сферах. Військові французькі спеціалісти навчили і оснастили кілька батальйонів десятками броньованих машин і легких танків, зокрема AMX-10RC. До того ж Франція зосереджує свої зусилля на підтримці потенціалу протиповітряної оборони України, щоб захистити її населення від ударів Росії. Крім національного внеску, Французька Республіка бере активну участь у заходах Європейського Союзу та НАТО щодо військової допомоги Україні та підготовки українських військових.

У межах НАТО Франція продовжує фокусуватися на безпосередній підтримці України. Франція продовжує надавати рішучу підтримку зміцненню спроможності України захищатися та нагадує, що Україна має право вибирати власні заходи безпеки. Франція повністю підтримує Комісію Україна-НАТО як місце для подальшого зміцнення та розширення поточної співпраці з метою сприяння реалізації шляху України до євроатлантичної сім'ї відповідно до Бухарестської декларації. Україна та Франція розраховують на вирішення цих питань на саміті НАТО у Вільнюсі в липні 2023 року.

Франція підтримує ініціативу України щодо справедливого та сталого миру на основі суверенітету та територіальної цілісності України. «Українська формула миру» включає низку важливих завдань, над багатьма з яких Франція вже працює. Франція висловлює свою підтримку українській Формулі миру та готова співпрацювати з Україною для забезпечення якомога ширшої міжнародної участі у Глобальному саміті миру, який буде скликано в найближчі місяці на основі пропозиції Української формули миру та інших можливих добрососудних пропозицій [7].

Попри всі позитивні дії у зовнішньополітичній підтримці Францією України, позиція Франції щодо війни в Україні викликає часто двояку думку у її партнерів та союзників. Деякі державні діячі в Польщі, країнах Балтії та Британії засудили французів. Вони оцінюють допомогу Франції для України низькоєфективною та недостатньо активною – наприклад, через те, що військова допомога Україні недостатня, порівняно з тією, яку надають Великобританія, Німеччина чи навіть Латвія. Частка Франції у постачанні зброї Україні становить менше 2 %, що значно менше, ніж частка США (49 %), а також Польщі (22 %) та Німеччини (9 %) [8].

Заяви Еммануеля Макрона та інших французьких політиків також підривають репутацію Франції. 2 березня 2022 року Президент Франції наголосив, що Франція не воює з Росією, а 10 березня 2022 року міністр оборони Франції Флоранс Парлі вказала, що метою Франції є уникнення глобального конфлікту. 17 березня 2022 року міністр закордонних справ Франції Жан-Ів Ле Дріан підтвердив постачання оборонної техніки та палива для української армії. Водночас на захоплених збройними силами російських танках були виявлені приціли французького виробництва, що свідчить про порушення санкцій ЄС і G7, введених проти Росії. Також, наприклад, 17 серпня 2022 року французьку тепловізійну матрицю Lyndred PYCO-640-046 помітили під час розбирання збитого в Україні російського розвідувального дрона «Орлан-10». Тому такі моменти лише посилюють сумнів щодо сталої позиції Франції у контексті агресії Російської Федерації на території України [9, 10].

Отже, від початку повномасштабного вторгнення Російської Федерації на території України Франція одразу зайняла непохитну позицію та засудила агресивні дії Росії. Підтвердженням цього є її зовнішньополітичний курс, який вона обрала для допомоги Україні у відстоюванні територіальної цілісності та незалежності. Військова та економічна допомога афішується у новинних стрічках, лунають промови та заяви французьких політичних діячів щодо стабільної та рішучої підтримки України у цій війні. Франція продовжує підтримувати нові пакети санкцій проти Російської Федерації та нові пакети економічної допомоги у межах ЄС. Вона продовжуватиме свою політичну, фінансову, гуманітарну та військову підтримку Україні стільки, скільки буде потрібно – індивідуально та через міжнародну співпрацю в межах Європейського Союзу, НАТО, ООН та в інших форматах. Вона продовжуватиме разом з іншими розробляти механізми відшкодування збитків, завданих російською агресією. Попри всю згадану вище підтримку Франції, деякі факти псують ідеальну картину, яку Франція хотіла сформувати, позиціонуючи себе лідером у Європі та державою, яка підтримує закони миру. Французька Республіка боїться безпосередньо втрутитись у війну Російської Федерації проти України, постачання військової зброї та техніки завжди поєднується з сумнівами, чи потрібне для України те чи інше новітнє військове укомплектування. А «Leroy Merlin», «Auchan», «Loreal», «Lactalis» та інші французькі компанії світового значення продовжують функціонувати та вести бізнес на території Росії.

Abstract. The Russian Federation created intelligence, unjustified choices to start a war against Ukraine neither on February 24, 2022, after Russia illegally annexed Crimea and began military aggression at the gathering of Ukraine in 2014. From the very first day of the conflict, the French Republic stood firmly with Ukraine and its people. France supports Ukraine in various fields, including political, military, economic, humanitarian and cultural. According to its principles, France consistently chooses to support Ukraine in exercising its right. It implements this bilaterally and through the European Union to help the Ukrainian people protect their freedom, sovereignty, independence and territorial integrity.

Keywords: French Republic, Ukraine, Russian Federation, full-scale invasion.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Політика Франції щодо війни Росії проти України. *Інститут Всесвітньої історії національної академії наук України*. URL: <https://ivinas.gov.ua/viina-rf-proty-ukrainy/polityky-frantsii-shchodo-viiny-rosii-proty-ukrainy-analitychna-zapyska.html>
2. Тимчасовий захист у Франції. *Visit Ukraine. Today*. URL: <https://visitukraine.today/uk/blog/1058/timcasovii-zaxist-u-francii-yak-podatyi-zayavu-ta-mozlivosti-dlya-ukrainciv>
3. EU sanctions against Russia explained. *The Council of the EU and the European Council*. URL: <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/sanctions/restrictive-measures-against-russia-over-ukraine/sanctions-against-russia-explained/>
4. War in Ukraine: France's diplomatic action. *Ministry of French Foreign Policy*. URL: <https://www.diplomatie.gouv.fr/en/country-files/ukraine/situation-in-ukraine-what-is/article/20205>
5. У Франції відкрилася конференція з невідкладної допомоги Україні. *Новинарня*. URL: <https://novynarnia.com/2022/12/13/u-francziyi-vidkryvayetsya/>
6. France's Assistance to Ukraine. *Ministry of French Foreign Policy*. February 2023. URL: https://franceintheus.org/IMG/pdf/france_s_assistance_to_ukraine_-_february_2023.pdf
7. President of Ukraine met with President of France in Paris. *The Presidential Office of Ukraine*. URL: <https://www.president.gov.ua/en/news/prezident-ukrayini-zustrivsyaz-prezidentom-franciyi-v-pariz-82913>
8. Чому Франція дає так мало зброї Україні. *BBC News Україна*. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-63115755>
9. Дорослий погляд на світ. Як Захід допомагає Росії створювати зброю. *LB.ua*. URL: https://lb.ua/world/2022/08/17/526555_yak_zahid_dopomagaie_rosii_stvoryuvati.html
10. Макрон заявив, що Франція не збирається воювати разом з ЗСУ. *УНІАН*. URL: <https://www.unian.ua/world/makron-zayaviv-shcho-franciya-ne-zbirayetsya-voyuвати-razom-z-zsu-12374745.html>

УДК 327

ТЕРИТОРІАЛЬНІ ПРЕТЕНЗІЇ ЯК ФАКТОР ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ КНР

А. О. Анісов, М. І. Прихненко

Анотація. У цьому дослідженні відображено територіальні претензії КНР в Азійсько-Тихоокеанському регіоні, враховуючи передумови та перебіг конфліктів та акцентуючи увагу на зовнішньополітичних наслідках. Розкриваються складники зовнішньополітичних інтересів КНР та військово-політичні засоби їх досягнення. Увага приділяється залученості КНР до регіональних конфліктів у контексті ролі її політичного, економічного та військового параметрів потужності у їх врегулюванні. Встановлюється вплив фактора територіальних претензій на зовнішньополітичну діяльність КНР.

Ключові слова: КНР, конфлікти, територіальні претензії, зовнішня політика.

У ХХІ столітті Китайська Народна Республіка впевнено нарощує економічний потенціал, водночас підтримуючи політичну та військову могутність. Враховуючи зростання впливу цієї країни у світі та значний рівень її впливу в Азійсько-Тихоокеанському регіоні, все більшою мірою актуалізується питання конфліктогенності в регіоні, а відповідно й проблематика територій, що вважаються спірними з погляду КНР як потужного гравця.

Мета дослідження – окреслити територіальні претензії Китайської Народної Республіки, визначити передумови, перебіг та наслідки розгортання протистояння між КНР та іншими акторами міжнародних відносин.

Територіальні претензії КНР налічують суперечки з різними державами. Одним із напрямів у цьому полі є проблематика Південно-Китайського моря, що включає суперечливі острівні та морські претензії в регіоні кількох суверенних держав, а саме Брунею, Китайської Народної Республіки, Республіки Китай (Тайваню), Індонезії, Малайзії, Філіппін та В'єтнаму. Суперечки стосуються островів, рифів, берегів та інших об'єктів Південно-Китайського моря, включно з островами Спратлі, Парасельськими островами, міліною Скарборо та різними кордонами в Тонкінській затоці. Води поблизу індонезійських островів Натуна, які дехто географічно вважає частиною Південно-Китайського моря, також є спірними. Морські суперечки також виходять за межі Південно-Китайського моря, як у випадку з островами Сенкаку та скелею Сокотра, які лежать у Східно-Китайському морі [1].

Суперечки стосуються як морських кордонів, так і островів [2]. Китай є учасником декількох територіальних суперечок, у кожній з яких задіяні окремі групи країн. Так, КНР претендує